

TECHNOLOGISCHE INNOVATIES ALS ZELFRIJDENDE AUTO'S, ROBOT-ADVOCATEN EN 3D-GEPRINTE MENSELIJKE ORGANEN ZIJN DOORBRAGEN DIE JE NIET TERUGZIET IN DE PRODUCTIVITEITS-STATISTIEKEN

verandert, kan de trend naar een stijgende levensstandaard onder druk komen en kan in sommige landen de financiële en sociale stabiliteit in gevaar komen, omdat het lastiger wordt de excessieve ongelijkheid terug te dringen en schulden en verplichtingen te dragen.

Wat is eigenlijk de oorzaak van de lagere productiviteitsgroei? Uit recent onderzoek van het McKinsey

Global Institute blijkt dat er drie hoofdverklaringen zijn.

Allereerst kan het lastiger zijn om het te meten. Neem bijvoorbeeld de keur aan applicaties die, vaak gratis, beschikbaar zijn voor de smartphone. De positieve bijdrage aan de productiviteit daarvan is soms moeilijk te meten.

Anderen wijten de lagere groei aan macro-economische omstandigheden. Te veel sparen en, ondanks lage rente, te weinig investeren trekken een wissel op besteedbare inkomens en drukken de vraag. Hierdoor stagneert de economische groei.

Een derde verklaring kan zijn dat de huidige technologische innovaties veel minder impact hebben op de economie dan grote uitvindingen uit het verleden, zoals de stoommachine of elektriciteit. Terwijl de eerdergenoemde meetproblemen de werkelijke bijdrage verhullen en macro-economische onheil van tijdelijke aard kan zijn, kan de derde verklaring een permanent pijnpunt blootleggen. In dat kader noemde IMF-topvrouw Lagarde in haar toespraak nog dat ondanks technologische innovaties, zoals zelfrijdende auto's, robotadvocaten en 3D-geprinte menselijke organen, de doorbraken niet zijn terug te zien in de productiviteitsstatistieken.

Het is niet de eerste keer dat een deskundige een dergelijke constatering heeft gedaan. In de jaren tachtig stelde topeconoom Robert Solow iets vergelijkbaars. Hij zag destijds de computer overall, behalve in de productiviteitsstatistieken.

OPLOSSING

Dat bleek van tijdelijke aard. Het duurde even voordat nieuwe sectoren opkwamen en in andere sectoren de toepassingen van de computer doordrongen. Eenmaal breed gedragen, brak een periode van uitbundige productiviteitsgroei aan.

Of dat nu weer gebeurt of dat hoge groeicijfers alleen nog in de geschiedenisboeken zijn terug te vinden, is van een aantal zaken afhankelijk. Zo zal het onder meer afhangen van de hoeveelheid nieuwe investeringen, de aard van de innovaties, de verspreiding en de mogelijkheid om deze te implementeren.

Dat laatste kan weleens een uitdaging worden. Neem bijvoorbeeld vindingen op het gebied van kunstmatige intelligentie en robotisering. Naarmate de ontwikkelingen vorderen, groeit de vrees dat talloze banen verloren zullen gaan. En nog belangrijker, dat de mensen die werkloos raken geen vervangende baan kunnen vinden.

Gelukkig is onoverkomelijke massawerkloosheid allerm minst zeker. Dat taken zullen verdwijnen, betekent niet automatisch dat de volledige baan verloren gaat. Zo kunnen sociale en emotionele aspecten steeds belangrijker worden. Dat is iets wat de mens in ieder geval onderscheidt van de robot.

De wereld blijft in ontwikkeling. Zoals de letterzetter, lantaarnopsteker, ijsdrager en kolenboer ooit verdwenen, zullen er ook beroepen van nu – dankzij technologieën – overbodig raken. Het is aan iedereen zelf om te besluiten deze nieuwe technologieën te gebruiken of zich op andere terreinen te ontwikkelen. Als daar een leertraject aan vooraf gaat, zijn er juist nu volop kansen. Met een internetverbinding is immers informatie en kennis uit heel de wereld binnen te halen.

Er zullen mensen zijn die niet kunnen meekomen. Daarvoor hebben veel landen een sociaal vangnet. Een sociaal minimum dat mogelijk is dankzij de opgebouwde welvaart. Dat is op zijn beurt het resultaat van talloze productiviteitsverbeteringen en bijhorende inspanningen uit het verleden.